

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الَّذِي دَلَّ عَلَى دَاتِهِ بِدَاتِهِ وَ تَنَزَّهَ عَنْ مُجَانَسَةِ مَحْلُوقَاتِهِ وَ جَلَّ عَنْ مُلَاءَمَةِ كَيْفِيَّاتِهِ وَ الصَّلَاةُ وَ السَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا وَ نَبِيِّنَا وَ حَبِيبِ قُلُوبِنَا أَبِي الْقَاسِمِ مُحَمَّدٍ وَ عَلَى آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ الْمُعْصومِينَ سَيِّمًا الامامِ المُبِينِ وَ الْكَهْفِ الْحَصِينِ وَ غِيَاثِ الْمُضْطَرِّ الْمُسْتَكِينِ، ابْنِ الْأَئِمَّةِ الْمُعْصُومِينَ، الرَّاسِخِينَ فِي الْعِلْمِ الَّذِينَ أَذْهَبَ اللَّهُ عَنْهُمْ الرَّجْسَ وَ طَهَّرَهُمْ تَطْهِيرًا. وَ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى أَعْدَائِهِمْ أَجْمَعِينَ.

قرآن کتابی جاودان است که بر قلب مطهر حضرت خاتم انبیا محمد مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم نازل گشته و اقیانوسی است که نه عمق آن را کسی پی برده و نه به انتهای آن دست یافته است. بهره‌برداری و بهره‌وری از این اقیانوس بی انتها نیازمند راهنمایان و مفسرانی الهی است که آن هم جز از خاندان عصمت و طهارت: که آل الله، وارثان سروش آسمانی و راسخان در علوم الهی‌اند، کس دیگری در این منصب نبوده و نیستند. **أَبِي بَصِيرٍ** از حضرت صادق علیه السلام روایت نمود که فرموده‌اند:

مَنْ فَسَّرَ الْقُرْآنَ بِرَأْيِهِ إِنْ أَصَابَ لَمْ يُوجَرْ وَإِنْ أَخْطَأَ فَهُوَ أَبْعَدُ مِنَ السَّمَاءِ. **تفسیر عیاشی 17/1**

هر که تفسیر نماید قرآن را به رأی خود، اگر برسد به غرض واقعی، اجر داده نشود و اگر خطا کند، پس دور است از بهشت به منزله دوری آسمان.

جَابِرِ بْنِ يَزِيدَ الْجُعْفِيِّ روایت کرده است از حضرت باقر علیه السلام که فرمود:.....وَلَيْسَ شَيْءٌ أَبْعَدُ مِنْ عُقُولِ الرَّجَالِ مِنْ تَفْسِيرِ الْقُرْآنِ وَإِنَّ الْآيَةَ بِنَزْلِ أَوْلَاهَا فِي شَيْءٍ وَ آخِرُهَا فِي شَيْءٍ وَ هُوَ كَلَامٌ مُتَّصِلٌ يَتَصَرَّفُ عَنْ وَجْهِهِ. **محاسن 300/2**

چیزی دورتر به عقل‌های مردم از تفسیر قرآن نیست. زیرا که يك آیه، اولش در موضوعی است و آخرش در موضوع دیگر و قرآن کلام متصلی است که در او معانی مختلف می‌باشد.

عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنِ سُمْرَةَ به سند خود روایت کرده از پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم که فرمودند: لِعَنِ الْمُجَادِلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ عَلَى لِسَانِ سَبْعِينَ نَبِيًّا وَمَنْ جَادَلَ فِي آيَاتِ اللَّهِ فَقَدْ كَفَرَ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ مَا يُجَادِلُ فِي آيَاتِ اللَّهِ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا **فَلَا يَغْرُرُكَ تَقَلُّبُهُمْ فِي الْبِلَادِ** وَمَنْ فَسَّرَ الْقُرْآنَ بِرَأْيِهِ فَقَدْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ الْكُذْبَ وَمَنْ أَفْتَى النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ فَلَعَنَتْهُ مَلَائِكَةُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ كُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ وَ كُلُّ ضَلَالَةٍ سَبِيلُهَا إِلَى النَّارِ. قَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنِ سُمْرَةَ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَشِدُنِي إِلَى التَّجَاةِ فَقَالَ يَا ابْنَ سُمْرَةَ إِذَا اخْتَلَفَتِ الْأَهْوَاءُ وَ تَفَرَّقَتِ الْأَرَءُ فَاعْلَمِكْ بَعِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ فَإِنَّهُ إِمَامٌ أُمَّتِي وَ خَلِيفَتِي عَلَيْهِمْ مِنْ بَعْدِي وَ هُوَ الْفَارُوقُ الَّذِي يُمَيِّزُ بَيْنَ الْحَقِّ وَ الْبَاطِلِ مَنْ سَأَلَهُ أَجَابَهُ وَ مَنْ اسْتَرْشَدَهُ أَرَشَدَهُ وَ مَنْ طَلَبَ الْحَقَّ عِنْدَهُ وَجَدَهُ وَ مَنْ التَّمَسَّ الْهُدَى لَدَيْهِ صَادَقَهُ وَ مَنْ لَجَأَ إِلَيْهِ آمَنَهُ وَ مَنْ اسْتَمْسَكَ بِهِ نَجَّاهُ وَ مَنْ اقْتَدَى بِهِ هَدَاهُ يَا ابْنَ سُمْرَةَ سَلِمَ مِنْكُمْ مَنْ سَلَّمَ لَهُ وَ وَالَاهُ وَ هَلَكَ مَنْ رَدَّ عَلَيْهِ وَ عَادَاهُ يَا ابْنَ سُمْرَةَ إِنَّ عَلِيًّا مِنِّي رُوحُهُ مِنْ رُوحِي وَ طِينَتُهُ مِنْ طِينَتِي وَ هُوَ أَخِي وَ أَنَا أَخُوهُ وَ هُوَ رُوحُ

ابْنَتِي فَاطِمَةَ سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ وَإِنَّ مِنْهُ إِمَائِي أُمَّتِي وَ سَيِّدِي شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ وَ تِسْعَةَ
مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ تَاسِعُهُمْ قَائِمٌ أُمَّتِي يَمَلَأُ الْأَرْضَ قِسْطاً وَ عَدْلًا كَمَا مِلْتَتْ جَوْرًا وَ ظُلْمًا. **کمال الدین 256/1**

خداوند جدال کنندگان در دین و قرآن را به زبان هفتاد پیغمبرش لعنت نموده و هر آن کس در آیات قرآن جدال کند، کافر است. زیرا خداوند می‌فرماید: جز آنهایی که کفر ورزیدند در آیات خدا ستیزه نمی‌کند پس رفت و آمدشان در شهرها تو را دستخوش فریب نگرداند و هر آن که قرآن را برای خود تفسیر کند، به خداوند افترا و دروغ بسته است و هر شخصی فتوا بدهد بدون دانش، فرشتگان آسمان و زمین او را لعنت کند و هر بدعتی گمراهی است و هر گمراهی راه او به سوی جهنم است.

راوی گفت: حضورش عرض کردم: پس راه نجات از برای ما چیست؟ پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: هر گاه شما مردم در چیزی اختلاف نمودید، رجوع کنید به علی بن ابی طالب. او پیشوای امت من است و خلیفه و جانشین من میان امت می‌باشد؛ جدا کننده حق و باطل است. هر چه از او سؤال کنید، جواب دهد و هر که از او راهنمایی بطلبد، هدایت شود. و طالب حق نزد او رود و هر کس به او پناه برد، ایمن باشد و هر که به دامنش چنگ زند، نجاتش بخشد. ای پسر سمره! هر کسی تسلیم او شود، سالم بماند از عذاب دوزخ. و هر که با علی عناد کند و سخنان او را رد نماید، هلاک شود. روح علی روح من، خمیره او خمیره من، و او برادر من است و شوهر فاطمه بزرگ زنان هر دو جهان. و از او به وجود آیند امامان امت حسن و حسین آقای جوانان اهل بهشت و نه فرزند از حسین که نهمین فرزندش قائم آل محمد باشد و دنیا را پر از عدل و داد کند پس از آن که مملو از جور و ستم شود.

اما چون در زندگی امروزه مطالعه و آشنایی با تفاسیر روایی، به علت حجیم بودن آنها بسیار وقت‌گیر و شاید غیر عملی باشد، بر آن شدم که یکی از تفاسیر روایی موجود را تلخیص نموده تا علاقمندان بتوانند با صرف زمانی کمتر، آشنایی بیشتری با معانی بلیغ آیات قرآن کریم بر مبنای فرموده‌های اهل بیت صلوات الله و سلامه علیهم اجمعین بیابند. لذا از میان تفاسیر روایی موجود، تفسیر کنز الدقائق که از جامعیت بیشتری برخوردار است انتخاب گردید. جهت تلخیص، موارد زیر مد نظر قرار گرفت:

1. بحث های لغوی و ادبی حول کلمات و جملات به طور کامل حذف گردید.
2. روایات احکام فقهی نیز به طور کامل حذف گردید.
3. سلسله روایات تا حد امکان حذف و روایات از ابتدای بیان معصوم علیه السلام آورده شد.
4. روایات مشابه ذیل آیه واحد حذف گردید.
5. درود های ذکر شده بر معصومین : مشابه سازی شده.

6. روایات طویل طبق کتاب اصلی حفظ گردیده بخش جذف شده، با چند نقطه (.....) مشخص گردیده.
7. آیات قرآن ده به ده انتخاب و روایات مربوطه در ذیل آنها ذکر گردیده تا دسترسی به آیه و روایت مورد نظر آسانتر باشد.
8. روایات تفسیر کنز الدقائق بدون اعراب بوده که در این منتخب روایات با مراجعه به ماخذ ذکر شده در انتهای روایت معرب یا از کتب دیگر برگرفته شده.
9. ترجمه آیات قرآن کریم از ترجمه آقای فولادوند استفاده شده.
10. روایات بطور کامل با استفاده از کتب مأخذ یا منابع دیگر ترجمه گردیده.
- امید است که این منتخب مورد رضای خداوند متعال و ولی او صاحب عصر و الزمان عجل الله تعالی فرجه الشریف قرار گیرد..

سید حسن علوی زاده

1396/11/14

منتخب کنز الدقائق مجلد اول

منتخب کنز الدقائق مجلد دوم

منتخب کنز الدقائق مجلد سوم

منتخب کنز الدقائق مجلد چهارم